

20. juunil 32
968

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 2.

15. juunil 1932.

Nr. 2.

Kesk- ja kutsekooliõpetajate pedagoogilise ettevalmistuse määrus.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi korraldus eesti keele oskuse nõudmise kohta veneaegse kutsetega õppejõududelt.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi eelarvest toetust saavate eraasutiste ja organisatsioonide majanduseala revideerimise kord.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1932 a. 28. mai ringkiri nr. 3730 avalikude algkoolide võrgu muutmise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1932 a. 9. juuni ringkiri nr. 3864 õppejõudude valimise ja registreerimise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1932 a. 10. juuni ringkiri nr. 3882 õppe- ja kasvatusetöö ülevalve teostamise korra asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1932 a. 14. juuni ringkiri nr. 3910 internaatide korraldamise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 14. juuni ringkiri nr. 41102 hoolekandelise abiandmise asjas.

Puudustkannatavatele vanematele lastekasvatamiseks toetuseandmise määrus.

AMETLIK OSA.

Kesk- ja kutsekooliõpetajate pedagoogilise ettevalmistuse määrus.

RT 48—1932, 432.

Alus: Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 18 ja 19 (RT 59—1931) ja Vabariigi Valitsuse poolt 14. oktoobril 1925 kinnitatud Hariduse- ja sotsiaalministri määruse keskkooliõpetajate ettevalmistamise kohta Tartu ülikoolis § 15 (RT 169/170—1925).

§ 1. Kesk- ja kutsekooliõpetaja kutsetaotlejad peavad saama teoreetilise ja praktilise pedagoogilise ettevalmistuse.

Teoreetilise ettevalmistuse hulka kuuluvad järgmised õppeained: loogika, psühholoogia, pedagoogika ajalugu, Eesti kooli ajalugu, pedagoogika, didaktika ja kooli tervishoid.

Praktilise ettevalmistuse moodustavad ühenduses kutseaine metoodika õppimisega hospiteerumine koolides, harjutusetundide andmine ja nende arutamine.

§ 2. Pedagoogilist ettevalmistust antakse kutsetaotlejaile:

1) Õpetajakutse omandamise määruse (RT 110 — 1931) § 9 p.p. 1—10 tähendatud õppeainete alal teoreetilist — Tartu ülikoolis filosoofia teaduskonnas ja praktilist — ülikooli juures asuvas didaktilis-metoodilises seminaris;

2) Õpetajakutse omandamise määruse (RT 110 — 1931) § 9 p.p. 11—19 tähendatud õppeainete alal — Tallinna pedagoogiumis või selle juures korraldatud kursustel, millised kursused avatakse Hariduse- ja sotsiaalministri otsusel tarviduse järgi.

Tarbekorral võib Hariduse- ja sotsiaalministri otsusel korraldada kursusi pedagoogilise ettevalmistuse andmiseks ka teiste vastavate õppeasutiste juures.

§ 3. Õpetajate praktilist ettevalmistamist vastavas aines korraldatakse siis, kui seminaris või kursustel leidub vähemalt 5 kutsetaotlejat selle aine alal. Tarbekorral võib Hariduse- ja sotsiaalministri nõusolekul korraldada metoodika õpetamist vähemalt kolmele kutsetaotlejale.

Õpetajate üleproduktiooni vältimiseks võib Hariduse- ja sotsiaalministri otsusega õpetajate praktilist ettevalmistust ühes või teises aines ajutiselt korraldamata jätta, samuti seminari või kurustele astujate arvu piirata, millise küsimuse Hariduse- ja sotsiaalministeerium otsustab iga aasta enne esimest juunit.

§ 4. Didaktilis-metoodiline seminar asub ülikooli juures Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi asutisena. Niivõrt, kui eriseadused ja määrused seda teisiti ei korralda, on see asutis oma tegevuses ja asjaajamises samas vahekorras ülikooliga nagu ülikooli asutisedki. Didaktilis-metoodiline seminar allub ülikooli valitsusele. Tema organiteks on juhataja ja õppenõukogu.

§ 5. Seminari juhataja määratakse Hariduse- ja sotsiaalministri poolt, ära kuulates ülikooli valitsuse ja seminari õppenõukogu arvamuse. Ametisseääramine toimub igakord kolmeks aastaks. Seminari juhataja äraolekul täidab ajutiselt tema ülesandeid asetäitja, kes määratakse ülikooli valitsuse poolt seminari õppenõukogu liikmete hulgast.

§ 6. Didaktilis-metoodilise seminari õppenõukokku kuuluvad: 1) seminari juhataja, 2) üks esindaja igast teaduskonnast, kelle õppeaineid seminaris õpetatakse, 3) need metoodiliste ainete õpetajad, kes jooksval semestril täidavad seminari õppeülesandeid.

§ 7. Tallinna pedagoogiumi juures korraldatud kursuste juhatajaks on pedagoogiumi direktor, teistel kursustel — vastava õppeasutise juhataja.

Kursuste õppenõukogu moodustavad kursuste õppejõud pedagoogiumi direktori või vastava õppeasutise juhataja juhatusel.

§ 8. Seminari või kursuste juhataja teostab seminari või kursuste valitsemist, juhatab selle õppetööd ja valvab, et täidetak maks-vaid seadusi, määrusi ja seminari või kursuste suhtes antud korraldusi.

§ 9. Seminari või kursuste õppenõukogu annab üldised juhtnõõrid seminari või kursuste tööle, ühtlustab seda tööd üksikutel erialadel, koostab seminari eelarve-ettepaneku, töötab välja kodukorrad ja otsustab seminari või kursustele vastuvõtmise, seal töötavate isikute edasijõudmise ning seminari või kursuste lõpetamise ja lõputunnistuse andmise küsimusi.

§ 10. Õppeülesanded metoodiliste ainete õpetamiseks teeb ülikooli valitsus isikutele, kellel on olemas vastaval alal tarvilik pedagoogiline kvalifikatsioon, metoodilise seminari juhataja ettepanekul, kes ära kuulab õppenõukogu või vastava teaduskonna arvamuse.

Tartu ülikooli määralsed õppejõud võivad saada õppeülesanded seminari poolt vastava teaduskonna igakordsel loal.

Õppeülesanded tehakse üheks või kaheks semestriks.

§ 11. Pedagoogiumi või teiste õppeasutiste juures korraldatud kursuste õppejõud määratakse kursuste juhataja ettepanekul Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse poolt õppeülesande täitmise ajaks.

§ 12. Metoodiliste ainete õppejõudude ülesandeks nii seminaris, kui ka kursustel on anda neile määratud nädalatundide arvu kohaselt õpetust vastava aine metoodikas, korraldada kutsetaotlejate hospiteerumisi ja harjutustunde ning toimetada katsumisi, mis tarvilikud seminaris või kursustel tehtud töö arvestamiseks.

§ 13. Seminari ja kursuste juhataja ja õppejõud saavad tasu vastavates seadustes ette nähtud suuruses.

§ 14. Seminari ja kursuste tunni- ja õppekavad kinnitab Hariduse- ja sotsiaalminister seminari või kursuse nõukogu ettepanekul ja juhataja kaudu, kes võib juurde lisada oma eriarvamuse.

§ 15. Hospiteerumine ja harjutustundide andmine toimub kesk- ja kutsekoolides, tarbekorral ka alg- ja täienduskoolides, kokkuleppel koolijuhatajaga ja läbi rääkides vastava aine õpetajaga.

Lähemad korraldused hospiteerumise ja praktiseerimise korra kohta paneb maksma Hariduse- ja sotsiaalminister, ära kuulates seminari või kursuste õppenõukogu arvamuse.

§ 16. Seminari võetakse vastu isikuid, kes vastavad Õppejõudude teenistuse seaduse § 18 p.p. 1—2 nõuetele ning õiendanud eksamid Tartu ülikoolis: loogikas, psühholoogias, pedagoogika ajaloos, Eesti kooli ajaloos, pedagoogikas, didaktikas ja koolitervishoius.

Kursustele võetakse vastu isikuid, kes vastavad Õppejõudude teenistuse seaduse § 18 p.p. 1—2 või § 19 p.p. 1—3 nõuetele.

Põhjendatud asjaoludel võib seminari või kursuste õppenõukogu võtta vastu seminari või kursustele ka neid kõrgemates õppeasutistes õppijaid, kellel nimetatud õppeasutis veel lõpetamata, kui nende teadmised ja võimised küllaldased edasijõudmiseks seminaris või kursustel.

§ 17. Seminari või kursustele astujaile korraldab nende asutiste õppenõukogu oma äranägemise järgi katseid selleks, et selgitada kutsetaotlemiseks tarvilikke eeldusi.

§ 18. Iga seminari või kursustele vastuvõetud isik on kohustatud õppima seal õppekavva kuuluvaid aineid, hospiteeruma koolides metoodika õpetaja nõuete kohaselt, andma teatav arv harjutustunde igas valitud kutsele kuulavas aines, võtma osa õppetundide arutamisest ja õiendama kõik teised seminaris või kursustel ette nähtud tööd ja katsed.

§ 19. Iga seminaris õppija on kohustatud maksma ülikoolile seminari maksu üliõpilaste õppemaksu suuruses, kui ta ei ole ülikoolis immatrikuleeritud.

§ 20. Hariduse- ja sotsiaalminister võib vabastada kutsetaotleja pedagoogilise ettevalmistuse omandamises käesolevas määruses tähendatud asutistes, kas täielikult või osaliselt, kui kutsetaotleja on muul viisil omandanud Hariduse- ja sotsiaalministri poolt tunnustatud vastava pedagoogilise ettevalmistuse.

§ 21. Lähemad eeskirjad seminari või kursuste ja nende õppenõukogu tegevuse kohta antakse sellekohastes kodukordades, mida kinnitavad: didaktilise metoodilise seminari kohta — Tartu ülikooli valitsus, Tallinna pedagoogiumi või teiste õppeasutiste juures korraldatud kursuste kohta — Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus.

Tallinnas, 24. mail 1932. Nr. 2216.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n.

Teaduse- ja kunstiosakonna direktor G. N e y.

Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi korraldus eesti keele oskuse nõudmise kohta veneaegse kutsega õppejõududelt.

RT 47—1932, 428.

Alus: Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 2 ja 94 (RT 59—1931).

§ 1. Õppejõudude teenistuse seaduse (RT 59—1931) § 2 p. 2 põhjal tuleb nõuda veneaegse kutsega õppejõududelt eesti keele oskust nende valimisel, registreerimisel või määramisel kohtadele.

§ 2. Eesti keele oskuse kohta tuleb esitada valivale, registreerivale või määravale asutisele sellekohane vastav tõendus või tunnistus. Tõenduseks või tunnistuseks võivad olla: keskkooli lõputunnistus, kui seal on olemas hindamine eesti keeles, Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi sellekohaste korralduste põhjal antud tõendusd või tunnistused eesti keele oskuse suhtes või tunnistus, mis antud käesoleva korralduse §§ 3—7 tähendatud korras.

Eesti keele oskuse tõendust või tunnistust ei nõuta neilt õppejõududelt, kes on töötanud Eesti Vabariigi iseseisvuse ajal vähemalt 5 aasta kestel, õpetades eesti õppekeele koolides.

§ 3. Eesti keele oskuse tunnistuse saamiseks korraldatakse eksamid Tallinna pedagoogiumi ja Tartu õpetajate seminari juures moodustatud kutseksamite komisjonis Õpetajakutse omandamise määruks (RT 110—1931) ette nähtud tähtaegadel.

§ 4. Eksamite aja annab teada eksamikomisjoni esimees vähemalt kolm nädalat enne eksamite algust.

§ 5. Eksamitaotlejad peavad vähemalt üks nädal enne eksamite algust esitama eksamikomisjoni esimehele sellekohase soovivalduse, millele tuleb juurde lisada kutsetunnistus või selle kinnitatud ära kiri.

§ 6. Eksamitaotlejad, kes osutuvad katsetel nõrkadeks, võivad eksamile uuesti ilmuda ühe aasta pärast.

§ 7. Eksamid korraldatakse kirjalikult ja suuliselt Hariduse- ja sotsiaalministri poolt kinnitatud kava järgi.

Tallinnas, 25. mail 1932. Nr. 3705.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. Hünerson.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi eelarvest toetust saavate eraasutiste ja organisatsioonide majanduseala revideerimise kord.

Alus: Vabariigi Valitsuse 1932 a. 15 aprilli otsuse p. 4 lit. d.

1. Toetustsaavate eraasutiste ja organisatsioonide majanduseala revideerimise eesmärgiks on jõuda selgusele nende majandusliku tegevuse suhtes, eriti riigi poolt antava toetuse kasutamise seisukohalt.

2. Revideerimist toimetatakse kohtadel neis eraasutistes ja organisatsioonides, kellele on Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi eelarves ette nähtud nimelised toetused 2.000 kr. või üle selle, kuna aga alla selle summa toetust saavalt nõutakse tarbekorral aruandeid ja teateid nende majandusliku seisukorra kohta, kusjuures revideerimine kohtadel teostatakse neis asutistes ja organisatsioonides ainult siis, kui see tarvilikuks osutub saadud aruannete või teadete põhjal või teistel mõjuvatel asjaoludel.

3. Eeskätt toimetatakse revideerimist neis eraasutistes ja organisatsioonides, kes ei ole täitnud ministeeriumi korraldusi kulude kokkuhoiu suhtes või kes ei ole toimunud otstarbekohaselt riigi summade kasutamise alal ega korraldanud oma tegevust kaasaja majandusliku seisukorra nõuete järgi.

4. Kui mõne revideerimise alla kuuluva eraasutise või organisatsiooni tegevus on olnud ministeeriumi andmetel otstarbekohane ja majandusealal ei ole ette tulnud arusaamatusi ning ministeeriumi vastavad korraldused on leidnud täitmist, siis võib minister vastava direktori ettepanekul teha erandi selle asutise või organisatsiooni revideerimise suhtes, jättes revideerimine teostamata.

5. Revideerimist toimetatakse Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile alluvate asutiste majanduseala ülevälve teostamise korras tähendatud alustel, kusjuures eriti kuuluvad revideerimisele asutise tulud ja kulud, nende kasutamise otstarbekohasus, ministeeriumi poolt riigi toetuse tarvitamise ja kulude kokkuhoiu (muuseas ka palkade ja teiste tasude vähendamine) suhtes tehtud korralduste täitmine, kassa reservid ning asutise tegevus majanduseala seisukohalt.

6. Revideerimist algatavad ja korraldavad lähemalt ministeeriumi vastavad valitsused ja osakonnad ning teostavad nende valitsuste ja osakondade vastavad ametnikud ministeeriumi kantselei ametnikkude kaastegevusel. Samuti nõutavad ministeeriumide valitsused ja osakonnad käesoleva korra p. 2 tähendatud aruandeid ja teateid.

Käesoleva korra p. 3 tähendatud asutiste ja organisatsioonide revideerimine tuleb teostada s.a. mai—juunikuu kestusel.

Tallinnas, 27. mail 1932 a. Nr. 129.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. Hünerson.

Hariduse- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1932. a. 28. mai ringkiri nr. 3730 maa- ning linnakoolivalitsustele ja vähemusrahvuste kultuurvalitsustele avalikkude algkoolide võrgu muutmise asjas.

Sellekohaste järelepärimiste puhul teatab HSM Koolivalitsus, et 1932 aasta suvel HSM Koolivalitsus ei kavatse ette võtta avalikkude algkoolide võrgu üldist ümberkorraldamist, nagu see aset leidis 1930 ja 1931 aastal. Seepärast, kui omavalitsused soovivad algkoolide võrgus teha mõnesuguseid muudatusi, siis tulevad need muudatused esitada Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile kinnitamiseks Av. algkoolide seaduse § 21 korras nii, et muudatuste kinnitamine võiks järgneda hiljemalt k. a. juunikuu teisel poolel.

Tarvilikud andmed muudatuste tegemiseks tulevad koolivalitsustel omal hankida.

Direktor P. Mägraken.

Algkooliasjade juhataja A. Kuut.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932 a. 9. juuni ringkiri nr. 3864 õppejõudude valivatele asutistele, maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja riigikoolide juhatajaile õppejõudude valimise ja registreerimise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeerium teatab Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 1, 16—32 ja 38 alusel teadmiseks ja täitmiseks järgmist:

I. Praegu maksvate seaduste järgi võib valida ja registreerida kesk- ja kutsekoolide määralisteks õppejõududeks ja tunniandjais isikuid:

1) kes omandanud kesk- ja kutsekooliõpetaja kutse Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 16—27 korras;

2) kes omandanud varem maksnud seaduste ja määruste kohaselt keskkooli I järgu I liigi keskkooli õpetaja kutse või selles kutses kinnitatud;

3) kellel on veneaegne keelte ülemõpetaja kutse; ja

4) kellele keskkooliõpetaja kutse antud Õppejõudude teenistuse seaduse § 31 korras.

II. Peale selle võib valida ja registreerida kesk- ja kutsekoolide oskuslike ainete (Õpetaja kutse omandamise määrus § 9 ja 10, RT 110 — 1931) määralisteks õppejõududeks ja tunniandjais isikuid, kes varem maksnud seaduste ja määruste põhjal omandanud oskuslike õppeainete alal keskkooliõpetaja I järgu II liigi kutse või eriaineõpetaja kutse oskuslike õppeainete alal (majapidamise või riiete õmblemise või pesu õmblemise või käsitöö või kudumise õpetaja kutse, keskkooli käsitööõpetaja kutse, kutse- ja täienduskooli majapidamise või riieteõmblemise või pesuõmblemise või õmblemise või kudumise või käsitöö õpetaja kutse).

III. Keskkooli õpetajate registreerimise erimäärus (RT 39/40 — 1925) ei anna ühelegi õppejõule kutseõigusi, seepärast ei saa tunnustada kutseõiguslikeks kesk- ja kutsekoolide suhtes selle määruse § 1 p. 1, 2, 3 ja 4 loetletud isikuid, kuigi nad on selle määruse põhjal registreeritud õpetajaiks, ja neid ei või praeguse koha muutmise puhul valida ja registreerida kesk- ja kutsekoolide määralisteks õppejõududeks. Tähendatud määrus aga kindlustab neile need kohad, millistele nad on registreeritud selle määruse maksvusel, ja neid saab neilt kohtadelt vabastada ühistel alustel ametisse registreeritud kutseliste õppejõududega.

IV. Endiste määruste korras omandatud keskkooli õpetaja I järgu II liigi kutse teaduslike õppeainete alal (v. Õpetaja kutse omandamise määruse § 9 punktid 1—12) ei vasta Õppejõudude teenistuse seaduse § 18 nõuetele ja seepärast ei saa selle kutse omanikke tunnustada keskkooliõpetaja kutsega isikuteks praegu maksvate seaduste mõttes, kuid silmaspidades, et nendel isikutel on olemas teatav pedagoogiline ettevalmistus, leiab Hariduse- ja sotsiaalministeerium, et neid võib juhtudel, kui kandidaatide hulgas puuduvad nõuetava õpetajakutsega isikud või õpetaja-ameti kandidaadid, valida ja registreerida õpetaja kohustetäitjais, eelistades neid teiste kutseta kandidaatide hulgas, kellel puudub pedagoogiline ettevalmistus (v. Õppejõudude teenistuse seaduse § 1 p. 4), samadel juhtudel võib valida ja registreerida õpetajate kohustetäitjateks keskkooliõpetajate

asetäitjate kursuste lõpetajaid sellekohaste Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt antud tunnistuste alusel.

V. Võimalikkude arusaamatuste vältimiseks tuleb p. II loetletud isikutel esitada Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsusele oma kutsetunnistused vastava märkuse tegemiseks tunnistusel.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n .

[Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n .

Hariduse- ja sotsiaalmin. Koolivalitsuse 1932 a. 10. juuni ringkiri nr. 3882 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrhuvuste kultuurvalitsustele ning koolinõunikudele õppe- ja kasvatustöö ülevälve teostamise korra asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus teatab Teile seega, et Õppe- ja kasvatustöö ülevälve teostamise määruse §§ 8, 19—23, 26 ja 27 (RT 103 — 1931) täitmise alal paneb ministeerium maksma järgmise korra:

1. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuses peetakse riigi poolt ülalpeetavates õppe- ja kasvatusesutistes ning kesk- ja kutsekoolides teenistuses olevate kõikide õppejõudude nimestik, milles tähendatakse iga õppejõu teenistuse koht, kellena ta teenib, tema tegevuse revideerimise aeg, selle tegevuse lühike hinnang ning õppe- ja kasvatustöö hindamise raamatu lehekülgede nr.nr., kus on fikseeritud ligemad andmed revideerimise kohta. Tähtsused sellesse nimestikku tehakse kohe pärast õppejõu teenistuse hindamise kirjutamist õppe- ja kasvatustöö hindamise raamatusse.

Ministeeriumi koolivalitsuse abidirektor kontrollib seda nimestikku iga õppeaasta lõpul Õppe- ja kasvatustöö ülevälve teostamise määruse § 23 teise lõigu täitmise seisukohalt.

2. Koolinõunikud saavad vastava koolivalitsuse kaudu Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsusele ära kirjad õppejõudude teenistuse hindamise raamatust nende poolt toimetatud kesk- ja kutsekoolide õppejõudude hindamise kohta.

Need ära kirjad saadetakse iga möödunud kuu kestusel toimetatud hindamise suhtes järgmise kuu 10. päevaks ning need ära kirjad paigutatakse vastavasse kaustadesse ja nende järgi tehakse tarvili- kud tähtsused käesoleva ringkirja p. I nimetatud nimestikus.

3. Koolinõunik on kohustatud pidama tema tegevusepiirkonda kuuluvate õppe- ja kasvatusesutiste nimestiku, milles tähendatakse iga nimet. asutise suhtes asutise revideerimise aeg ning õppe- ja kasvatustöö hindamise raamatu lehekülgede nr.nr., kuhu on kantud revideerimise tulemused.

Tähtsused sellesse nimestikku tuleb teha kohe pärast revideerimise tulemuste kandmist õppe- ja kasvatustöö hindamise

raamatusse ning iga õppeaasta lõpul tuleb nimestikku kontrollida Õppe- ja kasvatusetöö ülevälve teostamise määruse § 8 täpsa täitmise seisukohalt. Kui aga tähendatud paragrahvi nõue ei ole täitmist leidnud — igat õppe- ja kasvatusesutist ei ole revideeritud vähemalt üks kord kooliaasta kestusel, siis tuleb teatada sellest Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile nimet. määruse §§ 38 ja 39 tähendatud aruande korras, ühtlasi tähendades aruandes ka selle nõude mittetäitmise põhjused.

4. Koolinõunik on kohustatud pidama tema tegevusepiirkonnas asuvates õppe- ja kasvatusesutistes teenistuses olevate õppejõudude nimestiku, milles tähendatakse iga õppejõu suhtes koolinõuniku tegevusepiirkonda teenistusse astumise aeg, tegevuse revideerimise aeg ning õppe- ja kasvatusetöö hindamise raamatu lehekülgede nr.nr., kus on fikseeritud revideerimisel avaldunud õppejõu tööväärtus ja võimed ning tema tegevuse tulemused (nimet. määruse §§ 19 ja 20) ning õppejõu lahkumine koolinõuniku tegevusepiirkonnast.

Tähendused sellesse nimestikku tuleb teha kohe pärast õppejõu teenistuse hindamise kirjutamist õppe- ja kasvatusetöö hindamise raamatusse ning iga õppeaasta lõpul tuleb nimestikku kontrollida Õppe- ja kasvatusetöö ülevälve teostamise määruse § 23 täpsa täitmise seisukohalt. Kui aga tähendatud paragrahvi nõue ei ole täitmist leidnud — iga õppejõu tegevust ei ole revideeritud ega hinnatud vähemalt üks kord kolme aasta kestusel, siis tuleb teatada sellest Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile nimet. määruse §§ 38 ja 39 tähendatud aruande korras, ühtlasi tähendades aruandes ka selle nõude mittetäitmise põhjused.

5. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus saadab vastavatele koolivalitsustele ära kirjad ministeeriumis peetavatest õppejõudude hindamise raamatuist hariduse nõunikute ning Õppe- ja kasvatusetöö ülevälve seaduse § 4 tähendatud ametnikkude poolt toimetatud algkoolide õppejõudude hindamise kohta.

Need ära kirjad tuleb koolivalitsustes paigutada vastavatesse kaustadesse ning nende põhjal tuleb teha vastavad tähendused käesoleva ringkirja p. 4 tähendatud nimestikus.

6. Koolinõunik on kohustatud pidama tema tegevusepiirkonnas töötavate alg- ja täienduskoolide ning kasvatusesutiste nende õppejõudude nimestiku, kelle õppe- või kasvatusetöö on tunnustatud revideerimisel nõrgaks või puudulikuks. Sellesse nimestikku kantakse tähendatud õppejõudude suhtes ees- ja perekonnanimi, õppeasutise nimetus, kus õppejõud teenistuses, nõrgaks või puudulikuks tunnustamise aeg, õppe- ja kasvatusetöö hindamise raamatu lehekülgede nr.nr. kus see nõrgaks või puudulikuks hindamine fikseeritud (nimet. määruse § 20) on ning tähendus selle kohta, millal on teatavaks tehtud õppejõule, et ta õppe- või kasvatusetöö on tunnust-

tatud nõrgaks või puudulikuks, ning kausta või akti nr., kuhu selle teadaande ärakiri on paigutatud.

Selles nimestikus tähendatakse ka haridusenõunikkude ning Õppe- ja kasvatusetöö ülevälve seaduse § 4 nimetatud ametnikkude otsused õppejõudude õppe- või kasvatusetöö nõrgaks või puudulikuks tunnustamise kohta Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse sellekohaste teadaannete põhjal.

P.p. 3, 4 ja 6 tähendatud nimestikud peetakse kas eraldi või ühes raamatus.

7. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuses peetakse p. 6 tähendatud alustel ja korras riigi poolt ülalpeetavate õppe- ja kasvatusesutiste ning kõikide kesk- ja kutsekoolide nende õppejõudude nimestik, kelle õppe- või kasvatusetöö on tunnustatud revideerimisel nõrgaks või puudulikuks haridusenõunikkude ning Õppe- ja kasvatusetöö ülevälve seaduse § 4 tähendatud ametnikkude poolt kui ka koolinõunikkude poolt, milleks vastavad koolivalitsused on kohustatud saatma ministeeriumi koolivalitsusele nende poolt käesoleva ringkirja p. 9 põhjal õppejõule saadetud kirja või teadaande ärakirja.

8. Õppejõu õppe- või kasvatusetöö nõrgaks või puudulikuks tunnustamist põhjustavad asjaolud on:

1) õppejõu puudulikud teadmised või oskused õpetatavate õppeainete alal;

2) suuremad puudused kasvatusetöö alal, mis ei ole kõrvaldatavad instrueerimise korras;

3) suuremad puudused õpetamise oskuse alal, mis ei ole kõrvaldatavad instrueerimise korras;

4) vähemad puudused õppe- või kasvatusetöö alal, kui nad on avaldunud korduvalt.

9. Otsus õppejõu õppe- või kasvatusetöö puudulikuks või nõrgaks tunnustamise asjas tehakse teatavaks õppejõule kirjalikult allkirja vastu. Selles kirjas tähendatakse õppejõu õppe- ja kasvatusetöö revideerimise aeg, revideerimisel leitud puudused, nende alusel tehtud otsus, nõudmine puuduste kõrvaldamiseks ning tähendus, et see otsus tehakse temale — õppejõule teatavaks Õppejõudude teenistuse seaduse § 86 (RT 59 — 1931) alusel.

Nõudmine puuduste kõrvaldamiseks peab sisaldama ka nõuandeid õppejõule, nagu vastava kirjanduse lugemine, osavõtt kursustest j.t.

Kiri või teadaanne saadetakse vastavalt ministeeriumi koolivalitsuse või maa- või linnakoolivalitsuse või vähemusrahvuse kultuurivalitsuse poolt ning peab kandma ka selle ametniku allkirja, kes on tunnustanud õppejõu õppe- või kasvatusetöö nõrgaks või puudulikuks.

10. Kui õppejõu õppe- või kasvatusetöö on tunnustatud haridusenõuniku või koolinõuniku poolt puudulikuks või nõrgaks õppeaasta esimesel poolel, siis tuleb vastavalt haridusenõunikul või koolinõunikul tema tööd revideerida teistkordselt hiljemalt õppeaasta teisel poolel. On aga õppejõu õppe- või kasvatusetöö tunnustatud puudulikuks või nõrgaks õppeaasta teisel poolel, siis tuleb tema tööd revideerida teistkordselt võimalikult sama õppeaastal, kuid hiljemalt järgmise õppeaasta esimesel poolel.

11. Kui alg- või täiendusekooli või kasvatusasutise (v. p. 6) õppejõu õppe- või kasvatusetöö on tunnustatud nõrgaks või puudulikuks kolmel revideerimisel kahel üksteisele järgneval õppeaastal ning nõudmine puuduste kõrvaldamiseks ei ole annud tagajärgi, siis on koolinõunik kohustatud teatama sellest vastava koolivalitsuse kaudu viivitamatult Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsusele.

Koolinõunik teatab ministeeriumi koolivalitsusele Õppe- ja kasvatusetöö ülevälve teostamise määruse §§ 38 ja 39 tähendatud aruande korras ka nende õppejõudude nimed, kelle õppe- või kasvatusetöö on tunnustatud nõrgaks või puudulikuks üks või kaks korda.

Ministeeriumi koolivalitsuse direktor esitab Hariduse- ja sotsiaalministrile teated kõikide nende õppejõudude kohta, kelle õppe- või kasvatusetöö on tunnustatud nõrgaks või puudulikuks kolmel revideerimisel kahel üksteisele järgneval õppeaastal.

12. Haridusenõunikud ja koolinõunikud võivad esineda ettepanekuga (viimased vastava koolivalitsuse kaudu) Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsusele, et õppejõule, kelle õppe- või kasvatusetöö on tunnustatud nõrgaks või puudulikuks, tehtaks sunduslikuks osavõtt vastavatest kursustest Õppejõudude teenistuse seaduse § 71 põhjal.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n.

Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932 a. 14. juuni ringkiri nr. 3910 maakoolivalitsustele, koolinõunikudele, maal asuvate algkoolide ülalpidajatele ning nende koolide õppejõududele, õppenõukogudele ja hoolekogudele internaatide korraldamise asjas.

Avalikkude algkoolide seaduse (RT 46 — 1931) § 27 järgi peab kooli ülalpidaja avama kooli juures internaadi, kui kooliringkonnas on koolikohuslikke lapsi, kelle asukoht on koolist üle 3 km. Sama seaduse §§ 59 ja 61 järgi on koolijuhataja ülesandeks internaadiga seotud tööde juhtimine ja korraldamine ning õpetaja kohuseks valve õpilaste järele internaadis. Määruse avalikkude algkoolide hoonete

ehitamise kohta (RT 11 — 1930 ja RT 76 — 1931) §§ 16 ja 35 on antud juhendid ühiseluruumide ehitamise kohta algkoolides.

Nagu nähtub ülaltoodust, on vastavate seaduste ja määrustega loodud alused, millele võib toetuda internaatide korraldamine ja mille järgi võib areneda laste eest hoolitsemine ning toimuda kasvatusetöö algkoolide internaatides. Neil alustel on mitmedki maalasuvad algkoolid, jatkates vanu eesti kooli traditsioone, loonud internaadid, kus õpilaste ühiselu on korraldatud rahuldavalt, kuid on ka koole, kus internaat kas puudub täielikult, kuigi ta seaduse nõuete järgi koolis peaks olema ja ta järgi on ka suur vajadus, või puuduvad internaadil korralikud ruumid ja seaded ning ühiselu neis on korraldamata, laste eest hoolitsemine loid.

On algkoole, kus internaatides on korraldatud õpilastele ühissöök, ühisel jõul palgatud teenija, ja see kõik läheb maksma 3—4 krooni kuus, kusjuures vaid mõnikümmend senti kuludest kaetakse rahas, muu kõik tasuvad õpilased, tuues toiduaineid natuuras. See näitab, et hea tahtmise juures on võimalik korraldada ühiselu õpilaste kuludega, mis ei käi lastevanematele üle jõu, ja kui leidubki kehvi õpilasi, kes ei jõua tasuda ühiselu kulusid, siis võib neid aidata raskustest üle, andes neile toetust kehvematele õpilastele toetuseks määratavast krediidist ja muudest kooli hoolekogu käsutuses olevatest summadest.

Kuna algkoolis õppivad lapsed vajavad erilist hoolitsemist, et koolikohustuse täitmine ei tuleks teostada tingimustel, mis õpilaste nooruse juures (8—14 a.) võivad olla kahjulikud nende füüsilisele arenemisele või põhjustada tervisrikked, peab Hariduse- ja sotsiaalministeerium algkoolide internaatide korraldamise eriti tähtsaks osaks meie maakoolides õppiva noorsoo kasvatusetöös ja palub maakoolivalitsusi, kooliülalpidajaid, kooli hoolekogusid ja õppenõukogusid pöörata sellele alale tõsiselt tähelepanu.

Internaatide korraldamisel maalasuvate algkoolide juures palub Hariduse- ja sotsiaalministeerium võtta aluseks järgmised juhendid:

1. Kooliülalpidajad on kohustatud hoolitsema internaadiruumide soetamise ja nende remontimise ning korraldamise eest.

2. Kooliülalpidajad ei või nõuda õpilastelt, kes kasutavad internaat, erilist maksu internaatide kasutamise ega selle ruumide kütmise, valgustamise ja puhastamise eest. Soovitav on, et kooliülalpidaja tasuks ka internaatide teenija palga ja muretseks internaadile vajalikud keedu- ja sööginõud ning voodid. Internaadiga seotud kulud tulevad võtta kooli eelarvesse.

3. Kooli hoolekogudel tuleb hoolitseda, et internaatide pääseksid kõik õpilased, kellel selleks õigus ja vajadus. Internaadis elavatele õpilastele tuleb korraldada ühissöök, kui selleks ei ole möödapääsmata takistusi. Lastevanematele tuleb võimaldada tuua ühissöögi

vajalikud toiduained natuuras. Õpilastele, kelle vanemate kehvus on takistuseks osavõtule ühissöögist, tuleb anda toetust kehvematele õpilastele toetuseks määratud summadest ja koolist puudumise eest makstud trahvirahadest.

4. Kooli internaadi tööst on kohustatud võtma osa kõik koolis töötavad õppejõud. Kooli õppe- ja kasvatusetöö jaotuses (tunniplaanis), mis saadetakse koolivalitsusele kinnitamiseks, tuleb tähendada ka iga õppejõu osavõtt internaadi tööst, kui viimane koolis olemas.

5. Kooli õppenõukogud koostavad internaadi kodukorra ja saavad selle ühes kooli hoolekogu arvamusega kooli ülalpidaja kaudu kinnitamiseks maakoolivalitsusele. Koolivalitsused võivad anda juhtnõore kodukordade ühtlustamiseks ja muuta kinnitamiseks esitatud kodukordi nende ühtlustamise otstarbel. Kodukordades tuleb ette näha õpilaste jõukohane osavõtt internaadi tööd.

6. Koolijuhatajate koosolekul, mis harilikult korraldatakse koolivalitsuste poolt enne õppetöö algust õppe- ja kasvatusetöö ning administratiivsete küsimuste arutamiseks, tuleb käsitleda ka koolide internaatidesse puutuvaid küsimusi.

7. Koolinõunikudel tuleb koolide revideerimisel revideerida ka internaate ja anda juhatusi internaatides märgatavate puuduste kõrvaldamiseks.

8. Koolivalitsustel tuleb hoolega valvata koolide internaatide kohta maksvate seaduste, määruste ja korralduste täitmise järgi ja kutsuda kooliülalpidajaid soetama internaatide jaoks määrustele ja tervishoiu nõuetele vastavaid ruume, kus sarnased ruumid puuduvad või on puudulikud.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n.

Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 14. juuni ringkiri nr. 41102 linna-, maa-, alevi- ja vallavalitsustele hoolekandelise abiandmise asjas.

Korduvate järelepärimiste ja asutiste vaheliste vaielduste ärahoidmiseks teatab Hariduse- ja sotsiaalministeerium Hoolekandevalitsuse § 211 põhjal juhtnõuiks järgmist:

1. Alalise abisaaja elama asumise korral ühest omavalitsuse piirkonnast teise omavalitsuse piirkonda, kannab edaspidise abiandmise kulud sama omavalitsus, kes oli kohustatud kandma abiandmise kulud enne elukoha muutmist. See kohustus võib muutuda juhtudel, kus abisaaja seisukorras on tekkinud niivõrd olulised muudatused, et temale on tarvilik abiandmist korraldada teisel viisil ja alusel (näit. tekib tarvidus lapsel, kes sai hoolekannet Hoolekandevalitsusest).

seaduse ptk. V alusel, korraldada hoolekannet Hoolekande seaduse ptk. III ettenähtud korras).

2. Abiandmine Hoolekande seaduse § 29 alusel hoolekande alla võetud lastele toimub linna- ja maaomavalitsuste kulul, kuna valla- ja alevivalitsused on üldises korras nende kohustuste kandmisest vabad. Hoolekande seaduse §§ 51—74 tähendatud abiandmise kord on eriline linna- ja maaomavalitsuste kohustus alaliselt linna- või maakonnapiirides hoolekande alla võtmise ajal asuvate hoolekannet vajavate laste suhtes sellele vaatamata, kui kaua laste vanemad on linna- või maakonnapiirides elanud.

Hoolekande seaduse § 19 määrab abiandmise kohustise üldise korra. Hoolekande seaduse §§ 51 ja 63 on erandid, mida tuleb käsitada juhtudel, kus on tegemist hoolekande alla võetud lastele abiandmisega. Kui lapsed vajavad ajutist hoolekannet sel põhjusel, et nende vanemad on ajutiselt töövõimetus (Hoolekande seaduse § 90), siis tuleb käia Hoolekande seaduse § 92 tähendatud korra järgi. Hoolekande seaduse § 19 tähendatud abiandmise korda tuleb käsitada lastele abiandmise korraldamisel ainult siis, kui on tegemist juhtudega, mille kohta pole erikorda ettenähtud, näit. on tegelikult antud hoolekandelist abi lapsele, kes pole paigutatud lastekodusse ega antud maksvate määruste alusel (RT 80 — 1926) kasvatada perekonda ja kelle vanemad surnud.

Laste kasvatamiseks, kes elavad puudustkannatavates perekondades oma vanemate ülalpidamisel, tuleb abiandmist korraldada Hoolekande seaduse § 74 tähendatud omavalitsustel, kui ei ole Hoolekande seaduse ptk. V tähendatud ajutisi abiandmise põhjusi või kui ei ole tegemist rinnalastega (Hoolekande seaduse § 44) või defektiivsete lastega (Hoolekande seaduse § 75). Selle juures tuleb käia Hoolekandenõukogu poolt väljatöötatud määruste järgi.

Alla 3-aasta vanuste laste eest, kes ei ole paigutatud rinnalaste- ja emadekodudesse, hoolitsetakse samuti eelpool tähendatud korras, väljaarvatud juhud, mis Hoolekande seaduse § 44 eriti tähendatud. Väljaspool rinnalaste- ja emadekodusid asuvate rinnalaste hoolekande alla võtmine ei ole seaduse järgi Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ülesandeks, nagu seda on seletanud ka Riigikohus.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor A. M õ t t u s.

Puudustkannatavatele vanematele lastekasvatamiseks toetuseandmise määrus.

Vastu võetud hoolekande nõukogu poolt 25. apr. 1929 a. H. S. § 74 põhjal ning maksmata pandud Hariduse- ja sotsiaalmin. 1929 a. 4. mai ringkirjaga nr. 1943.

§ 1. Vanematele, kelle juures ja tegelikul kasvatusel olevate alla 16 a. vanuste laste vaimlist, kehalist või kõlblist arenemist äh-

vardab hädaoht vanemate vaesuse tõttu, antakse toetust laste ülevalpidamiseks ja ravimiseks käesoleva määruse järgi kuni need lapsed pole vanematelt võetud Hoolekande seaduse § 36 põhjal või kuni nendele lastele pole nõuetav hoolekanne korraldatud vastavatesse asutustesse paigutamise või perekonda kasvatada andmise teel.

§ 2. Eelmises (1) paragrahvis tähendatud vanematele, kui nendele Hoolekande seaduse alusel on tarvilikuks tunnistatud abi määrata, antakse Hoolekande seaduse § 74 tähendatud vastavate omavalitsuseasutuste poolt toetust (natuuras või rahas) laste ülevalpidamiseks: 1) kui on töajoolistel vanematel kasvatada vähemalt kolm alla 16 a. vanust last, alates kolmandast lapsest — iga lapse kohta vähemalt kuus (6) krooni kuus, 2) kui ainult üks vanematest on töajooline ja kui temal on kasvatada vähemalt kaks alla 16 a. vanust last, alates teisest lapsest — iga lapse kohta vähemalt kuus (6) krooni kuus ja 3) kui last või lapsi kasvatab üks vanem või mõlemad elusolevad vanemad ja kui need vanemad on tegelikult töövõimetud — iga lapse kohta vähemalt kuus (6) krooni kuus.

Eelmises kolmes liigis tähendatud lastele ei ole omavalitsused kohustatud toetust andma rohkem, kui kakskümmendneli (24) krooni kuus ühe perekonna kohta, lastearvu peale vaatamata.

Teiste H. S. § 74 tähendatud laste ülevalpidamiseks antakse laste vanematele toetust vastavate omavalitsuste poolt tarviliseks tunnistatud kujul ja ulatusel.

§ 3. Kõigile § 1 tähendatud vanemate kasvatusel olevatele lastele võimaldatakse Hoolekande seaduse § 74 tähendatud omavalitsuste poolt tasuta ravimine tarviduse piirides hoolekannet teostava asutuse korraldusel nii haigemajades ja sanatooriumides kui ka ambulatoorselt, kui need lapsed ei saa tasuta ravi mõne teise asutuse või isiku kulul, vastavate eriseaduste või määruste alusel.

§ 4. Toetuse tarvitamist kontrollivad abiandjad asutised ja kui kindlaks tehtud, et laste kasvatamiseks käesoleva määruse järgi antud toetussumme ei kasutata otstarbele vastavalt, lõpetatakse toetuse andmine ja korraldatakse lapsele hoolekanne lastekodusse paigutamise või perekonda kasvatada andmise teel, tarbekorral samme astudes lapse äravõtmiseks vanematelt H. S. § 36 põhjal.

Hariduse- ja sotsiaalministri eest Dr. A. M õ t t u s.

Tervishoiu ja hoolekande direktori eest Dr. H. M ä n n i k.

MITTEAMETLIK OSA.

Riigikohtu otsustest võetud seletusi.

Ametiasutise tegevuse alal: uute asjaolude ja nõudmiste arvestamine asjade otsustamisel.

Administratiivasutiste tegevuse ülesande sihiks on kätte saada riigile kasulikku tulemust maksva õiguse piires. Selle sihi saavuta-

misel on endastmõistetav, et iga riiklik asutis asjade otsustamise juures administratiiv- (valitsemise-) korras peab arvestama asja käigu vältel vahepeal tekkinud uusi asjaolusi ja nõudmisi ja ei või ta seepärast oma tegevuses piiratud olla nõudmisega, et asi peab otsustatud saama ainult nende andmete põhjal, mis alul asja ülesvõtmise juures olid.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 329^{II} — 1932 a.

Teenistusevanuse tasu seaduse alal.

Riigikohtu admin. os. on seletanud (t. nr. 1104^{II} — 1931), et teenistusevanuse tasu võib jätta ette maksmata, kui on teada, et järgmisel kuul riigiteenija ei seisa enam riigiteenistuses. (Vt. ka ajakiri „Õigus“ 1932 a. nr. 4.)

Maaarsti teenistusevahekorra lõpetamise alal.

Maaarsti ameti iseloom on avalikõiguslik. Seepärast tuleb õigeks pidada seda seisukohta, et vaidlus maaarsti teenistusevahekorra üle on avalikõiguslik ja kuulub arutusele administratiivkohtu korras, aga mitte tsiviilkohtu korras.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1003^{II} — 1931 a. (Ajakiri „Õigus“ 1932 a. nr. 3).

Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 1 ja 38 alal.

Riigikohtu Admin. os. on seletanud (t. nr. 360^{II} — 1932), et õpetaja - tunniandja (seega ka õpetaja kohustetäitja) ei muutu automaatselt määraliseks õppejõuks, vaid määraliseks õppejõuks võib ta saada registreeriva asutise sellekohase otsuse põhjal.

Av. algkoolide seaduse alal: av. algkoolide võrgust.

K. algkool on määratud seaduslikus korras 4 klassikomplektiliseks, kuna õpilaste arv on 125 ja seega maavolikogu ettepanek oli põhjendatud. Kaebaja arvamus, et kompleksis võib ka 50 õpilast olla, on õige, kuid seda võib lubada ainult hädakorral, ja siis, kui selleks olemas vastavad ruumid. Et K. algkooli ruumid seda võimaldavad, ei ole kaebaja tõendanud, ega ka seda, et klassikomplektid tuleks 50 õpilasega luua mõnedel erakorralistel põhjustel. Asjaolu, et valla eelarves ei ole ettenähtud summe neljanda õpetaja jaoks, ei või aga põhjustada kooli 3 klassikomplektiliseks jätmist, sest valdavalitsusel on võimalus lisaelarve kokku seadida nende kulude katmiseks ja selleks võimaluste muretsemiseks.

Riigikohtu admin. os. t. 317^{II} — 1932 a.